

Obraćanje predstavnik Schwarz-Schillinga sigurnosti Ujedinjenih naroda

Visokoga Christiana Vijeću

Gospodine predsjedniče,

Ovo je prvi put da kao Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu imam čast obratiti se Vijeću sigurnosti.

Posebno mi je zadovoljstvo što sam ovdje zajedno s predsjedateljem Vijeća ministara BiH Adnanom Terzićem. To odražava moju ulogu u Bosni i Hercegovini danas – partner s bosanskohercegovačkim tijelima vlasti.

Danas vam se obraćam u vrijeme koje je ključno za razvitak Bosne i Hercegovine. Faza poslijeratne obnove se približava kraju. Moj posao je završiti tu fazu i omogućiti napredak ka euro-atlantskim integracijama.

Ova faza vodi zemlju ka napretku od okvira koji je postavljen u Daytonu ka strukturi koja je uspostavljena u Sarajevu i za koju su odgovorna bosanskohercegovačka tijela vlasti, i koja je spremna za bližu integraciju s Bruxellesom.

Jedan od mojih ključnih zadataka u ovome procesu je nadgledanje zatvaranja OHR-a i potpuna uspostava Ureda Posebnoga predstavnika Europske unije. Kraj mandata OHR-a će također značiti završetak posebnih izvršnih mjera, tzv. Boskih ovlasti.

Očekujem potporu Vijeća sigurnosti u završetku uspješne tranzicije. Nadam se da do ovoga može doći u prvome ili drugome tromjesečju 2007. godine, premda će to ovisiti o nekoliko čimbenika.

Međutim, da bi bila postignuta uspješna tranzicija, ona podrazumijeva značajan princip: ODGOVORNOST. Ovo zadire duboko u srž moga mandata.

Načelo odgovornosti se odnosi na potrebu da Bosna i Hercegovina preuzme potpunu odgovornost kao "normalna" europska demokratska država.

Princip odgovornosti se također odnosi na pristup međunarodne zajednice: naš pristup se mora promijeniti kako bismo omogućili razvitak demokratske političke kulture, koja će biti dugoročno održiva. Nema održivosti bez odgovornosti.

Zamolio bih vašu potporu ovome novom pristupu. Ovo je lakše reći nego uraditi.

Svakako da će međunarodna zajednica biti u iskušenju reagirati i intervenirati kako bi bili osigurani kratkoročni dobici. Ova iskušenja će se vjerovatno prije povećavati nego smanjivati kako se budemo približavali završetku sadašnje faze. Međutim, u samoj ovoj fazi takve reakcije i intervencije ne mogu više biti kompatibilne s dugoročnim razvitkom neovisne i suverene Bosne i Hercegovine.

Izvjesno vrijeme smo govorili o odgovornosti. Sada moramo biti spremni poduprijeti ovaj princip našim aktivnostima kao i našim riječima. Ovo može značiti da se moramo povući i dopustiti bosanskohercegovačkim tijelima vlasti da donose odluke, dok smo prethodno djelovali i usmjeravali proces.

Ja vidim tri prioriteta za Bosnu i Hercegovinu u 2006. godini:

- Prvo, ustavna reforma;
- drugo, opći izbori u listopadu;
- i treće, pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom koji su u tijeku.

Počet ću s ustavnom reformom. Nakon mjeseci pregovaranja, bosanskohercegovački lideri su postigli sporazum o paketu

mjera kojima se mijenja Ustav. Sada je na Parlamentu da donese odluku da usvoji taj paket u tjednu koji dolazi.

Ovaj sporazum je značajan korak u nastojanjima da se Bosna i Hercegovina učini učinkovitijom državom. Međutim, to je samo prvi korak. Ustavna reforma je proces a ne pojava. Razgovori o daljnjoj ustavnoj reformi će početi nakon listopadskih izbora.

Bosni i Hercegovini će se u sljedećih nekoliko dana pružiti povijesna prilika. Odluka bosanskohercegovačkih parlamentaraca da usvoje ovaj paket bit će važan signal međunarodnoj zajednici i to osobito Europi o spremnosti ove zemlje da provede reformu na putu ka Evropi i da bolje služi svojim građanima. Važno je da svi shvate o čemu je riječ. 'Ne' ustavnoj reformi poslalo bi sasvim drugačiji signal Europi i ostatku svijeta.

Tijekom općih izbora u listopadu, Bosanci i Hercegovci će po prvi put glasovati za lidere koji će imati punu odgovornost za vlast u zemlji. Uбудuće neće biti sigurnosne mreže međunarodne zajednice koja uskače kad se pojave problemi. Na taj način demokracija daje odgovornost u ruke birača BiH.

Tijela vlasti BiH imala su vrlo pozitivan start na početku pregovora o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU. To šalje pozitivan signal Europi o tome da je odnos Bosne i Hercegovine profesionalan i da je ona sposobna pregovarati sa svojim budućim partnerima.

Sada imamo dvije važne teme na kojima se namjeravam angažirati s pojačanom usredotočenošću:

– Ekonomija i obrazovanje.

U oba ova područja potrebno je postići ozbiljan napredak ukoliko Bosna i Hercegovina želi ponuditi bolju i prosperitetniju budućnost svojim građanima.

Zdrav ekonomski razvoj je preduvjet za stabilan demokratski

proces i održivu budućnost za BiH. Zbog toga će podrška ekonomiji postati moj osobni prioritet tijekom moga mandata.

Ja vidim veliki ekonomski potencijal u BiH. Postoji godišnji ekonomski rast od preko 5% kao i prostor za značajan rast u ključnim industrijskim granama. No trgovina i investicije su od životne važnosti da bi Bosna i Hercegovina mogla stati na vlastite noge u ekonomskom smislu.

Štoviše, naša je obveza izgraditi povoljne uvjete za rast ekonomije. Ne možemo s jedne strane poticati ekonomski razvoj, a s druge nametati restriktivne vizne režime. Stoga lobiram kod zemalja članica EU za olakšavanje viznoga režima za građane BiH.

Svakoj zdravoj ekonomiji potrebni su visoki standardi obrazovanja. Tu leži ključ za svijetliju budućnost Bosne i Hercegovine i za pomirenje budućih generacija. Mladi te zemlje, koji predstavljaju budućnost, zaslužuju bolje obrazovanje; kako bi bili konkurentni sa svojim budućim europskim partnerima, njima treba bolje obrazovanje.

Trajna podjela bosanskohercegovačkog sustava obrazovanja po entitetskim crtama mora se završiti. Nedostatak odgovornosti u relevantnim domaćim strukturama mora se promijeniti. Tijela i institucije BiH imaju veliku obvezu služiti svojim građanima i ispunjavati svoje međunarodne obveze u području obrazovanja. Svi aspekti razvitka zemlje imat će veliku potencijalnu korist od napretka u području obrazovanja.

Također je naša obaveza riješiti tri preostala pitanja iz poslijeratnog razdoblja.

Prvo, želim što tijela vlasti BiH još uvijek nisu riješila pitanje pune suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju kako bi osigurala izručivanje preostalih bjegunaca Haagu, prije svega Mladića i Karadžića. Napredovanje Bosne i Hercegovine ka programu Partnerstvo za mir i strukturama NATO zahtijeva konkretne rezultate.

U 2005. godini vidjeli smo dobar napredak. No još uvijek nismo vidjeli takav napredak u 2006. To nije prihvatljivo. Međunarodna zajednica mora zauzeti čvrst stav. Sve dok se ne riješe preostala pitanja suradnje s Haagom Bosna i Hercegovina i drugi u regiji neće moći ući u euroatlanske integracije.

Drugo, ovoga mjeseca već sam poduzeo korake kako bih riješio status dužnosnika koje je Visoki predstavnik smijenio s javnih pozicija.

Smjenjivanje dužnosnika s funkcija imalo je značajno mjesto u poslijeratnome oporavku Bosne i Hercegovine. Međutim, sada postoje bitni razlozi zbog kojih bi trebalo poništiti odluke o zabrani obavljanja funkcija i zbog kojih bi to trebalo učiniti prije nego što OHR prestane postojati. Ovo ukidanje se neće odnositi na osobe koje su smijenjene na temelju neostvarivanja suradnje s Haaškim sudom, što je obveza koju Bosna i Hercegovina još uvijek nije u potpunosti ispoštovala.

Razvio sam sustav putem kojega će se vršiti postupeno ukidanje zabrana, i koji će paralelno omogućiti vršenje revizije pojedinačnih slučajeva.

Ovakve mjere ukazuju na ozbiljnost moje namjere da izvršim prijenos nadležnosti s insitucije Visokoga predstavnika na bosanskohercegovačka tijela vlasti.

Treće, postoji još jedno završno pitanje za čije rješavanje je potrebna i vaša potpora. Pitanje se odnosi na jednu pravnu anomaliju koja datira iz vremena Misije UN IPTF-a u Bosni i Hercegovini. Želio bih da ovo pitanje bude riješeno prije okončanja mandata OHR-a.

Ovo pitanje se odnosi na policajce kojima je IPTF oduzeo ili nije dao certifikat za rad, pri čemu im nije pružio mogućnost podnošenja žalbe na odluku. Policijska misija Europske unije, nasljednica misije IPTF-a, nije preuzela nadležnosti certifikacije. Ova situacija ne može biti ispravljena bez potpore UN-a.

U potpunosti podupirem stav koji su glede ovoga pitanja zauzela bosanskohercegovačka tijela vlasti i suglasan sam s njima. Također sam dobio i punu potporu Europske unije za moja nastojanja da pronađemo rješenje. Smatram da ova situacija može biti konstruktivno riješena u korist Bosne i Hercegovine, a zaslugom Vijeća sigurnosti. OHR i EU su spremni surađivati s UN-om na pokretanju tog procesa revizije s ciljem propisnog rješavanja ovog pitanja.

Spreman sam u New York uputiti stručnjaka koji će, uz predstavnike zemlje koja predsjedava Europskom unijom i predstavnike Tajništva Vijeća, surađivati s UN-om na uspostavljanju sustava za reviziju.

Vrijeme je da se ovo pitanje riješi. Ne bismo trebali biti u situaciji u kojoj zagovaramo načela i vladavinu prava, nadležnost za reformu i preuzimanje odgovornosti a da pri tome istovremeno svojim vlastitim aktivnostima činimo suprotno. Apeliram na vas da poduzmete aktivnosti kako bi ovo pitanje moglo biti jednom i zauvijek riješeno.

Danas, dok vam se ovdje obraćam, Bosna i Hercegovina se nalazi na pragu svjetlije budućnosti.

Bosna i Hercegovina ima priliku postati potpuno neovisna suverena zemlja. Država mora preuzeti odgovornost za svoje političke reforme i ekonomski razvitak.

Bosna i Hercegovina je sada u situaciju u kojoj Europi i svijetu može uputiti znak da je spremna postati ravnopravan partner u euroatlanskim strukturama.

Međutim, moramo biti svjesni da je postojeća faza vjerojatno najizazovnija faza i za Bosnu i Hercegovinu i za međunarodnu zajednicu. S jedne strane bosanskohercegovačka tijela vlasti uče kako preuzeti punu odgovornost za vlastiti napredak i razvitak, a s druge strane međunarodna zajednica uči kako se suzdržati od intervencije onda kada bosanskohercegovačka tijela vlasti donose ključne odluke.

Međunarodna zajednica je jasno definirala načela demokracije i vladavine prava te izgradila temelje funkcionalne države. Sada je vrijeme da se kormilo prepusti građanima Bosne i Hercegovine i predstavnicima koje su oni izabrali.

Očekujem da ću bosanskohercegovačkim tijelima vlasti pomagati, zagovarati s njima određene stavove i savjetovati ih, ali da više neću, umjesto njih, raditi njihov posao. Oni sada moraju iskoristiti prilike koje im se pružaju za oblikovanje vlastite budućnosti.

Hvala.